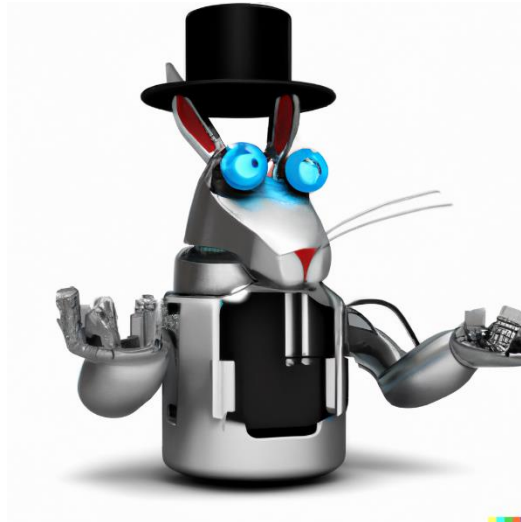

MY AI RABBI: SHOULD WE TRUST PSAK HALAKHA TO ARTIFICIAL INTELLIGENCE?

R' Yair Lichtman

NOVEMBER 28, 2023
CONGREGATION KINS

פרשת וישלח תשפ"ד

ASK THE AI

(1) CHATGPT REPLY TO "ARE YOU ABLE TO ISSUE HALAKHIC RULINGS?"

ChatGPT

No, I cannot issue halakhic rulings or provide legal or religious guidance. I don't have the authority or expertise to make decisions in matters of Jewish law (halakha).

Halakhic rulings require extensive knowledge of Jewish legal traditions, texts, and often involve consultation with qualified experts and authorities.

If you have specific questions related to halakha, it is advisable to consult with a qualified and recognized authority in Jewish law, such as a rabbi or a posek (a halakhic decisor). They can provide guidance based on their knowledge of Jewish legal traditions and texts.

IS ALL PSAK CREATED EQUAL?

(2) SHULCHAN ARUKH YD 242:4, 7-9

(ד) אסור לאדם להורות לפני רבו לעולם, וכל המורה לפניו חיב מיתה...

It is forbidden for a person to issue a *halakhic* ruling before his teacher forever, and anyone who does so is liable for the death penalty...

(ז) לא מקרי הוראה אלא כשמורה על מעשה שבא לפניו, אבל אם שאלו לתלמיד הלכה כדברי מי, יכול לומר מה שבדעתו, כיון שאינו מורה על מעשה שבא לפניו.

It is only considered a *halakhic* ruling when one rules on a case which came before him, but if they ask the student according to whom we *pasken*, one can say what his opinion is, since he is not ruling on a case before him.

(ח) לא מקרי הוראה אלא כדבר שיש בו חדוש לשואל, אבל בהוראה ידועה שהיא פשוטה לכל, כגון נותן טעם לפגם או לבטל אסור בששים וכיוצא באלו, מתר.

It is only considered a *halakhic* ruling when there is some novelty to the asked, but when teaching an established ruling which is obvious to all, like the laws of transfer of bad taste or nullifying a prohibition in 1/60 or the like, it is permitted.

(ט) יש מי שפיתב, שפול הפתוב בספרים מפסקי הגאונים יכול להורות בימי רבו, רק לא יורה דבר מלבדו ולא יסמך על ראיותיו לדמות מלתא למלתא מעצמו.

Some wrote that everything written in the books of the rulings of the Geonim can be taught while his teacher is alive, and he should only refrain from ruling based on his own heart and from relying on his proofs when comparing cases.

(3) SHULCHAN ARUKH CM 7:1

(א) בית דין של ג', שהנה אחד מהם גר, הרי זה פסול לדון לישראל, אלא אם כן היתה אמו {או אביו (מרדכי בשם תוספות פרק מצות חליצה)} מישראל...

A court of three, one of whom is a convert, is invalid to judge Jews, unless his mother {or father} was Jewish.

(ג) יש אומרים שאינו ראוי לדון אלא מִבֵּן י"ח וְנִמְעָלָה... ויש אומרים דמִבֵּן י"ג וְנִמְעָלָה כְּשֶׁר...

Some say that only an 18 year old can rule... and others say that from 13 and above, one is valid...

(ד) אשה פסולה לדון.

A woman is invalid as a judge.

(4) PITCHEI TESHUVA CM 7:5

וכ' בספר בר"י אות י"ב אף דאשה פסולה לדון מ"מ אשה חכמה יכולה להורות הוראה וכן מתבאר מהתוספת לחד שינויא דדבורה היתה מלמדת להם דינים וכ"ז בספר החינוך דבסי' פ"ג הסכים דאשה פסולה לדון ובסי' קנ"ח בענין שתוי כ' ומניעת ההוראה כו' וכן באשה חכמה הראויה להורות...

It is written in Birkei Yosef CM 7:12 that even though a woman is invalid as a judge, nevertheless a wise woman can issue *halakhic* rulings. This also follows from one of Tosfot's answers, that Devorah would teach the *denim* to the judges. This is also in the Sefer HaChinuch, who in *mitzvah* 83 agrees that a woman is invalid as a judge, and in *mitzvah* 158 regarding [the prohibition of ruling while] drunk he writes that the prohibition on ruling applies to a wise woman who is fit to rule...

PRECEDENT?

(5) PITCHEI TESHUVA YD 242:3

עיין בתשובת שבות יעקב ח"ב סימן ס"ד שכתב דלכן ראוי לכל מי שהגיע להוראה שלא יורה שום הוראה בלתי עיון תחלה בספר. כי רבותינו הן הן הספרים אשר נתפשטו בקרב ישראל...

See Shvut Yaakov 2:64 who wrote that therefore, it is fitting for everyone who is fit to rule that they should not issue a ruling without looking in a book first, because our teachers are our *sefarim* which have spread throughout Israel...

(6) SHU" T MISHNEH HALAKHOT 4:163

שלא לפסוק הלכות ע"י מחשבים [קאמפיוטער"ס בלע"ז]...

That one should not issue *halakhic* rulings through computers...

והסומך על המחשב הרי גרע מזה אלף מעלות אחרונות, חדא) כי שהרי כאן לא קרא ולא שנה ולא שימש ת"ח. המחשב אינו אלא כשופר ומשפך מה שמכניסים בו מוציא ומי זה שמברר איזה הלכות להכניס בו ועל איזה הלכות אנן סמכינן ופשוט כי הרבה הלכות דחיות לקולא או לחומרא הכניסו במחשב והמסתכל עליהם סומך עליהם,

One who relies on a computer is 1,000 times worse than [learning from one who never served *talmidei chachamim*], because 1) it never learned Torah or Mishna and never served *talmidei chachamim*. The computer is just like a horn or funnel, where what one pours in, one gets out. Who is verifying what *halakhot* were put in, and which *halakhot* we rely on? It's obvious that many rejected *halakhot*, leniencies and stringencies, were put into the computer, and one who looks at it will rely on them.

והשנית) כי יכניסו במחשב גם הלכות של אנשים מכל מיני סוג ואפילו מינין ואפיקורסים ופשוט דאפילו ספר תורה שכתבה מין ישרף ואפילו רק חלק הימנו וכמה ספרים הרחיקו מפני שמצאו בהם דבר אחד או שנים שלא לפי רוח התורה הרחיקו את כל הספר והמחבר, והרי אפי' ספר קהלת ומשלי רצו להרחיקם אם לא שזכה חכם א' שעלה לעלי' ודרשם וכאן כיון שמכניסים ועוד עלולים להכניס מכל סוגי מחברים ואנשים הרי הוא פיגול ופסול מצד עצמו,

2) Some of the laws put into the computer were from people of all types, including heretics. Even a *sefer Torah* written by a heretic should be burnt, even if only part was written by him. How many books and authors have we rejected because we found one or two matters which were against the spirit of Torah? We even wanted to distance Kohelet and Mishlei, had we not merited that a sage arose who could interpret them properly. Here, since they have placed and will continue to place ideas from all sorts of authors, it is *piggul* and invalid inherently.

ועוד בו שלישיה) כיון שלא למד ההלכה בדבר קטן מאד משתנה הענין וההלכה, והלא לענין שבת וחווה"מ כתבו שהלכות קטועות הן ואין מדמין מילתא למילתא...

3) Since it has not learned *halakha*, even a small change could change the matter and the *halakha*. By Shabbat and Chol HaMoed, it is written that the *halakhot* are cut precisely and one cannot compare matters...

ורביעי בקודש) דעל כולם העיקר שלהורות הלכות צריך שימוש אצל גדולי הדור ולא כל הרוצה ליטול את השם נוטל וע"ז תקנו לקבל סמיכה אפי' בזמן הזה עיין ריב"ש בשו"ת שלו ומי שקרא ושנה ולא שימש ת"ח הרי זה ע"ה והסברתי במקום אחר שכמו רופא חולים לומד שש שנים בתיכון וכיוצא בו ולאחר שגמר בהצטיינות הכי גדולה עדיין אסור לו להיות רופא עד שישמש ג' שנים למעשה בבית חולים ולאחר ג' שנים אם יצליח רק אז הוא יתחיל להיות רופא וא"כ ק"ו בן בנו של ק"ו רופא נפשות מורה הוראות שאפילו ילמוד כל התורה צריך לקבל שימוש בהוראה ובפרט בעניני נדה ואם לא יקבל אין בהוראתו כלום,

4) In order to teach *halakhot*, one needs to serve the *gedolei ha-dor*, and not everyone who aspires to greatness can take it. For this reason, we established that one needs *semicha* even nowadays. One who learned Torah and Mishna but did not serve a *talmid chacham* is an *am ha-aretz*. I have explained elsewhere that just like a doctor learns for six years in school and after completing this with great effort, it is still forbidden for him to be a doctor until he serves for three years in a hospital, and only after those three years, if he succeeds, he can be a doctor. If so, all the more so a doctor of souls, a teacher of Torah, needs practice in ruling even if he has learned the whole Torah, especially in *niddah*, without which his rulings are null.

וחמישית אוסיף עליו) לפמ"ש הרמב"ם ז"ל בפיה"מ (אבות סופ"ה) בן הא אומר לפום צערא אגרא וז"ל ואמר בן הא הא לפי מה שתצטער בתורה יהיה שכרך ואמרו שלא יתקיים מן החכמה אלא מה שתלמוד בטורח עמל ויראה מן המלמד אבל קריאת התענוג והמנוחה אין קיום לה ולא תועלת בה... ומפני זה צוה להטיל אימה על התלמידים... ולכן כל מי שסומך עצמו ופוסק מהמחשב בלי לעיין בש"ס ופוסקים הוראותיו פסולים לא רק להלכה זו אלא בכלל אין לסמוך על הוראותיו...

5) Rambam in his commentary on Avot 5 that when Ben Hei Hei says, "according to the pain is the reward," he means that one who suffers in Torah will have reward, and without learning with effort and fear of the teacher, instead reading pleasantly, ones wisdom will not last and will have no benefit... For this reason, it was commanded to impose fear on one's students... Therefore, anyone who relies on himself and rules from a computer without analyzing Shas and the *poskim*, his rulings are invalid not just for this *halakha* but also in general...

THE BASES FOR OPPOSITION

(7) CHATGPT REPLY TO "IS IT POSSIBLE FOR AN AI CHATBOT TO BE A POSEK?"

ChatGPT

While AI technology has advanced significantly, and chatbots like me can provide information and answer questions, determining religious rulings, especially in complex matters like halakha, involves more than just information retrieval. Halakhic decisions often require a deep understanding of religious texts, traditions, and the ability to apply legal principles to specific situations. Additionally, cultural context, community practices, and individual circumstances are crucial considerations in making halakhic rulings.

(8) SOTAH 4B

א"ר יצחק בר (רב) יוסף א"ר יוחנן כל אחד ואחד בעצמו שיער והאיכא בן עזאי דלא נסיב. איבעית אימא נסיב ופירש הוה ואיבעית אימא מרביה שמיע ליה ואיבעית אימא {תהלים כ"ה:י"ד} סוד ה' ליראיו.

The Gemara notes: **Rav Yitzhak bar Rav Yosef says that Rabbi Yoḥanan says: Each and every one** of these Sages who presented an opinion with regard to the time needed for the initial stage of intercourse **estimated based on himself**, i.e., based on his own experience. The Gemara asks: **But there is ben Azzai, who did not marry**, so how could he estimate based on his own experience? The Gemara answers: **If you wish, say that he was married and separated** from his wife. **And if you wish, say that he heard from his teacher. And if you wish, say** his knowledge can be understood based on the

verse: **“The counsel of the Lord is with them that fear Him”** (Psalms 25:14), teaching that those who fear God are privy to knowledge beyond their personal experience.

(9) RAMBAN DEVARIM 17:11

(יא) ימין ושמאל – אפילו אומרים לך על ימין שהוא שמאל, או על שמאל שהוא ימין. לשון רבינו שלמה. וענינו: אפילו תחשב בלבך שהם טועים, והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימין לשמאלך, תעשה כמצותם, ואל תאמר: איך אוכל החלב הגמור הזה או אהרוג האיש הנקי הזה, אבל תאמר: כך צוה אותי האדון המצוה על המצות שאעשה בכל מצותיו ככל אשר יורוני העומדים לפניו במקום אשר יבחר, ועל משמעות דעתם נתן לי התורה אפילו יטעו. וזה כענין רבי יהושע עם רבן גמליאל ביום הכפורים שחל להיות בחשבוננו (בבלי ר"ה כ"ה.).

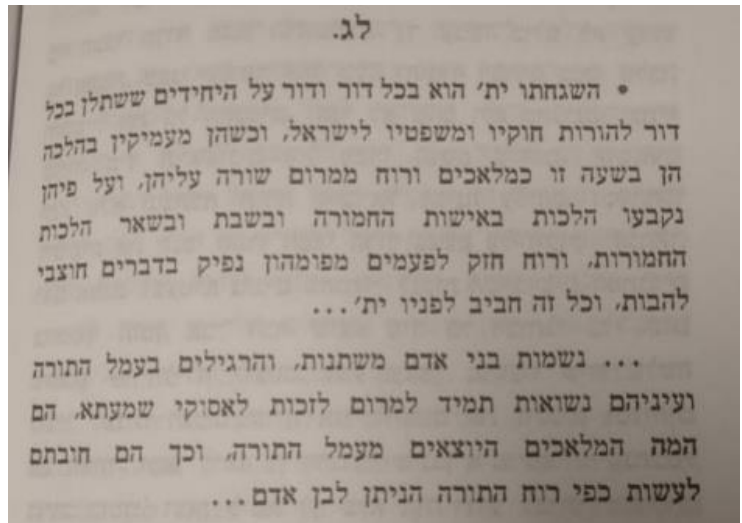
והצורך במצוה הזאת גדול מאד כי התורה נתנה לנו בכתב, וידוע הוא שלא ישתוו הדעות בכל הדברים הנולדים, והנה ירבו המחלוקות ותעשה התורה כמה תורות. וחתך הכתוב לנו הדין שנשמע לבית דין הגדול העומד לפני השם במקום אשר יבחר בכל מה שיאמרו לנו בפירוש התורה, בין שקבלו פירושו עד מפי משה מפי הגבורה, או שיאמרו כן לפי משמעות התורה או כונתה, כי על הדעת שלהם הוא נותן לנו התורה, אפילו יהו בעיניך כמחליף הימין בשמאל. וכל שכן שיש לך לחשוב שהם אומרים על ימין שהוא ימין, כי רוח השם על משרתי מקדשו ולא יעזוב את חסידיו, לעולם נשמרו (תהלים ל"ז:כ"ח) מן הטעות ומן המכשול. ולשון סיפרי (ספרי דברים י"ז:א): אפילו מראין בעיניך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שמע להם.

(11) THOU SHALT NOT DEPART FROM THE WORD WHICH THEY SHALL TELL THEE, TO THE RIGHT NOR TO THE LEFT. "Even if he [the judge of the Great Sanhedrin] tells you of the right that it is the left, or about the left that it is the right [you must obey him]." This is Rashi's language. The purport thereof is that even if you think in your heart that they are mistaken, and the matter is simple in your eyes just as you know [the difference] between your right hand and your left hand, you must still do as they command you. You are not to say: "How can I [permit myself to] eat this real forbidden fat, or execute this innocent man;" instead you are to say, "The Lord Who enjoined the commandments commanded that I perform all His commandments in accordance with all that they, who stand before Him in the place that He shall choose, teach me to do. He gave me the Torah as taught by them, even if they were to err." Such was the case of Rabbi Yehoshua and Rabban Gamaliel [Rabbi Yehoshua being instructed by Rabban Gamaliel to come before him with his walking stick] on the Day of Atonement that occurred according to his reckoning.

Now the need for this commandment is very great, for the Torah was given to us in written form and it is known that not all opinions concur on newly arising matters. Disagreements would thus increase and the one Torah would become many Torahs. Scripture, therefore, defined the law that we are to obey the Great Court that stands before G-d in the place that He chose in whatever they tell us with respect to the interpretation of the Torah, whether they received its interpretation by means of witness from witness until Moses [who heard it] from the mouth of the Almighty, or whether they said so based on the implication [of the written words] of the Torah or its intent. For it was subject to their judgment that He gave them the Torah even if it [the judgment] appears to you to exchange right for left. And surely you are obligated to think that they say "right" what is truly right, because G-d's spirit is upon the ministers of His Sanctuary, and He forsaketh not His saints; they are preserved forever from error and stumbling. In the language of the Sifre: "Even if they show you before your own eyes that right is left and that left is right — obey them!"

(10) KOVETZ IGROT CHAZON ISH 1:33

Hashem's Providence in every generation is on the individuals who He planted in each generation to teach His laws to Israel, and when they delve deeply into the *halakha*, they are like angels and a Heavenly spirit rests upon them. Based on their words, the severe *halakhot* of marriage, Shabbat, and other areas are established... Those who are constantly involved in Torah and whose eyes are constantly look upwards to merit to rule, they are the angels who come from investment in Torah. It is their obligation to act in accordance with the spirit of Torah, which is given to human beings.

(11) SEFER MITZVOT KATAN 111

להורות דכתיב (ויקרא י') ולהורות את בני ישראל מצוה לאדם להשיב לשואל דבר הוראה אם יודע אפילו לא הגיע להוראה (פירש שאינו בן ארבעים שנה) אם אין גדול בעיר כמותו... וכן אם הוא בן ארבעים שנה: ואינו מורה אם הוא מניח בשביל ענוה: זו היא ענוה שלא לשמה: ועון יש בדבר:

To issue *halakhic* rulings, as it is written, "to teach Bnei Yisrael." It is a *mitzvah* for a person to respond to a questioner with a *halakhic* ruling if he knows it, even if he has not yet reached the level of *hora'ah* (meaning, that he is not 40), if there is nobody in the city as great as he... Similarly, if he is 40 years old and doesn't rule because of humility, this is inappropriate humility and is sinful.

(12) AVODAH ZARAH 7A

ת"ר הנשאל לחכם וטימא לא ישאל לחכם ויטהר לחכם ואסר לא ישאל לחכם ויתיר.

The Sages taught: In the case of **one who asks** a question of a **Sage** with regard to an issue of ritual impurity **and** the Sage **rules** that the item is **impure**, **he may not ask** the same question of another **Sage** **and** have him **rule** that it is **pure**. Similarly, in the case of one who asks a **Sage** a halakhic question **and he deems it forbidden**, **he may not ask** the question of another **Sage** **and** have him **deem** it **permitted**.

(13) BAVA METZIA 59B

וזה הוא תנור של עכנאי מאי עכנאי אמר רב יהודה אמר שמואל שהקיפו דברים כעכנאי זו וטמאוהו תנא באותו היום השיב רבי אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימנו.

אמר להם אם הלכה כמותי חרוב זה יוכיח נעקר חרוב ממקומו מאה ואמרי לה ארבע מאות אמה אמרו לו אין מביאין ראיה מן החרוב חזר ואמר להם אם הלכה כמותי אמת המים יוכיחו חזרו אמת המים לאחוריהם אמרו לו אין מביאין ראיה מאמת המים.

חזר ואמר להם אם הִלְכָה כְּמוֹתַי פּוֹתְלֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ יוֹכִיחוּ הֵטוּ פּוֹתְלֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ לִיפּוֹל גְּעַר בְּהֶם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר לָהֶם אִם תִּלְמִידֵי חֻכְמִים מְנַצְּחִים זֶה אֵת זֶה בְּהִלְכָה אִתָּם מָה טִיבְכֶם לֹא נִפְלוּ מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְלֹא זָקְפוּ מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ שֶׁל ר"א וְעַדִּין מֵטִין וְעוֹמְדִין.

חזר ואמר להם אם הִלְכָה כְּמוֹתַי מִן הַשְּׁמַיִם יוֹכִיחוּ יִצְאָתָהּ בַּת קוֹל וְאָמְרָה מָה לָכֶם אֶצְל ר"א שֶׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ בַּכ"מ.

עמד רבי יהושע על רגליו ואמר {דברים ל':י"ב} לא בשמים היא מאי לא בשמים היא אמר רבי ירמיה שפכר נתנה תורה מהר סיני אין אנו משגיחים בבת קול שפכר כמתבת בהר סיני בתורה {שמות כ"ג:ב'} אחר רביים להטות אשפכיה רבי נתן לאליהו א"ל מאי עביד קוב"ה בהיהא שעתא א"ל קא חנידך ואמר נצחוני בני נצחוני בני.

And this is known as the oven of *akhnai*. The Gemara asks: **What** is the relevance of *akhnai*, a snake, in this context? **Rav Yehuda said** that **Shmuel said**: It is characterized in that manner due to the fact **that** the Rabbis **surrounded** it **with** their **statements like this snake**, which often forms a coil when at rest, **and deemed it impure**. The Sages **taught**: **On that day**, when they discussed this matter, **Rabbi Eliezer answered all possible answers in the world** to support his opinion, **but** the Rabbis **did not accept** his explanations **from him**. After failing to convince the Rabbis logically, **Rabbi Eliezer said to them**: **If the *halakha* is in accordance with my opinion, this carob tree will prove it**. The carob tree was uprooted from its place one hundred cubits, and some say four hundred cubits. The Rabbis **said to him**: **One does not cite halakhic proof from the carob tree**. **Rabbi Eliezer then said to them**: **If the *halakha* is in accordance with my opinion, the stream will prove it**. The water in the stream **turned backward** and began flowing in the opposite direction. **They said to him**: **One does not cite halakhic proof from a stream**. **Rabbi Eliezer then said to them**: **If the *halakha* is in accordance with my opinion, the walls of the study hall will prove it**. **The walls of the study hall leaned** inward and began **to fall**. **Rabbi Yehoshua scolded** the walls and **said to them**: **If Torah scholars are contending with each other in matters of *halakha*, what is the nature of your involvement in this dispute?** The Gemara relates: The walls **did not fall because of the deference due Rabbi Yehoshua, but they did not straighten because of the deference due Rabbi Eliezer, and they still remain leaning**. **Rabbi Eliezer then said to them**: **If the *halakha* is in accordance with my opinion, Heaven will prove it**. **A Divine Voice emerged** from Heaven **and said**: **Why are you differing with Rabbi Eliezer, as the *halakha* is in accordance with his opinion in every place that he expresses an opinion?** **Rabbi Yehoshua stood on his feet and said**: It is written: **“It is not in heaven”** (Deuteronomy 30:12). The Gemara asks: **What** is the relevance of the phrase **“It is not in heaven”** in this context? **Rabbi Yirmeya says**: Since the Torah was already given at Mount Sinai, we do not regard a **Divine Voice**, as **You already wrote at Mount Sinai, in the Torah: “After a majority to incline”** (Exodus 23:2). Since the majority of Rabbis disagreed with Rabbi Eliezer’s opinion, the *halakha* is not ruled in accordance with his opinion. The Gemara relates: Years after, **Rabbi Natan encountered Elijah** the prophet and **said to him**: **What did the Holy One, Blessed be He, do at that time, when Rabbi Yehoshua issued his declaration?** **Elijah said to him**: The Holy One, Blessed be He, **smiled and said**: **My children have triumphed over Me; My children have triumphed over Me**.

(14) "RESPONSA: THE LAW AS SEEN BY RABBIS FOR 1,000 YEARS,"
ISRAEL L. SHENKER, NYTIMES MAY 5, 1975, QUOTING R' MOSHE
FEINSTEIN

"You can't wake up in the morning and decide you're an expert on answers," he said recently as disciples clustered round. "If people see that one answer is good, and another answer is good, gradually you will be accepted."

(15) R' YUVAL CHERLOW, אבל, בינה מלאכותית יכולה לחקות את פסיקת הרבנים, אבן
MAKOR RISHON FEB. 2, 2023, יש ממד שהיא לא תוכל לספק

ואף על פי כן, אני נע בין תקווה להערכה כי ביסודו של דבר לא אל הבינה המלאכותית יפנו מבקשי דבר ה'. הדבר ינבע גם משני התחומים שהזכרנו – המוסדי והתוכני – אך גם מכוח מסקנה שאנו למדים כבר מהסיפור הראשון על פסיקת ההלכה: פרשת יתרו. משה רבנו מבאר ליתרו כי מי שבא למשפט לפניו אינו עושה זאת רק משום שהוא צריך פתרון למקרה מעשי שאירע לו, אלא כדי "לקרש אֶלֶהִים". לאמר: במפגש עם הרב הפוסק, גם אם הוא נעשה בכתב או דרך תשובות שניתנות במערכות וירטואליות, ועל אחת כמה וכמה במפגשים הבין-אישיים, יש נשמה יתרה מעבר לנושא המעשי. זהו מגע רוחני עם אדם אחר.

Even so, I range between the hope and the evaluation that at the end of the day, those who seek the word of Hashem won't turn to AI. This derives from the two aforementioned areas – the institutional and the substantive – but also from the conclusion that we already learn from the first story about *halakbic* rulings: the story of Yitro. Moshe Rabbeinu explained to Yitro that the one who comes to him for judgment does not do so only because he needs a solution to a practical situation which has occurred, but also to "seek Hashem." In other words, in the encounter with the *posek*, even if it is done in writing or through answers given in virtual media, and all the more so in interpersonal meetings, there is an "extra soul" beyond the practical topic. This is the spiritual connection with another person.

FURTHER READING

<https://www.torahmusings.com/2023/06/is-an-ai-posek-kosher/>

<https://www.yutorah.org/lectures/777842/>

<https://asif.co.il/wpfb-file/%D7%A9%D7%99%D7%9E%D7%95%D7%A9-%D7%91%D7%AA%D7%95%D7%9B%D7%A0%D7%AA-%D7%9E%D7%97%D7%A9%D7%91-%D7%91%D7%A4%D7%A1%D7%99%D7%A7%D7%94-%D7%94%D7%9C%D7%9B%D7%AA%D7%99%D7%AA/>

<https://www.youtube.com/watch?v=Ci8t6-5yqOE>

<https://www.youtube.com/watch?v=cI6o77i7oj8>

<https://www.makorrishon.co.il/news/582503/>

<https://mikyab.net/posts/82482/>

<https://yoelamital.com/%D7%9B%D7%9C%D7%9C%D7%99/%D7%98%D7%9B%D7%A0%D7%95%D7%9C%D7%95%D7%92%D7%99%D7%94-%D7%95%D7%94%D7%9C%D7%9B%D7%94/%D7%9B%D7%98-%D7%A4%D7%A1%D7%99%D7%A7%D7%AA-%D7%94%D7%9C%D7%9B%D7%94-%D7%A2%D7%9C-%D7%99%D7%93%D7%99-%D7%91%D7%99%D7%A0%D7%94-%D7%9E%D7%9C%D7%90%D7%9B%D7%95%D7%AA%D7%99%D7%AA/>

OUTLINE

Goal: Students will appreciate some of the issues which underly the question of using an AI chatbot for Psak Halakha.

Outline:

- A) Hook – What does ChatGPT itself say about the matter?
- B) Introductory Discussion – What do we mean by using an AI for Halakhic decisions? What do we think about the following cases? (Using sources to differentiate different areas)
 - a. Using it to collect data
 - b. Using it to evaluate reality – viewing mar’ot, pictures of a Sukkah,
 - c. Using it to generate Hachra’ot
 - d. Using it to generate new Halakhot
 - e. Using it for authoritative rulings in a Beit Din
- C) Precedents
 - a. Using books – but books are different because written by people
 - b. Using machines for mechanical things – some oppositions/controversy (Mishneh Halakhot)
- D) Reasons to Oppose
 - a. Halakha is subjective/emotional/intuitive
 - i. But AI can learn this
 - b. Lack of Siata Dishmaya (see also Raavad Lulav 8:5, Chatam Sofer OC 208)
 - i. Maybe the programmers have it? Maybe the computer will have it too? Maybe unnecessary for infallible computers?
 - c. Only Jews in good standing can create Halakhic rulings
 - d. Halakha is fundamentally human process (see Derashot HaRan 5, Ritva Temurah 11b, Maharal Netiv HaTorah 15)
 - i. Communal acceptance/leadership
 - ii. Encountering Hashem
 - iii. Engaged in Learning